

האיש שגילה את אמריקה שבתאי פולג

"אני מאמין כי זהו גן-עדן עלי אדמות, אליו ניתן להכנס ברשות האלוהים בלבד".

כריסטופר קולומבוס – הגהת
מטבעת על קרטון של בולי
צילה הראשונים משנת 1856

כריסטופר קולומבוס, נולד בשנת 1451 בגנואה, איטליה. מגיל צעיר עבר הכשרה ימית, למד את מקצוע הספנות ואת אומנות שרטוט המפות, שהפכו אותו לימאי ונווט עתיר נסיון.

בדומה לרוב המשכילים בדורו, האמין קולומבוס כי כדור הארץ הינו עגול, ולפיכך ניתן להגיע למזרח הרחוק בהפלגה מערבה. כיבוש קונסטנטינופול (כיום איסטנבול) על ידי המוסלמים הפך את נתיב הסחר בתבלינים, בין אסיה לאירופה למסוכן, עד לבלתי אפשרי. כתוצאה מכך חיפשו האירופאים דרכים חליפיות להגיע להודו - שם כולל לאיזור מדרום לסין, כפי שתואר על ידי **מרקו פולו**.

קולומבוס, שהיה טיפוס עקשן, התרוצץ ב-30 השנה האחרונות של המאה ה-15 בנסיגנות לשכנע מלכים ונסיכים לממן עבורו הפלגה אשר בה יגשים את החזון בו האמין: ניתן להגיע להודו דווקא באמצעות הפלגה מערבה, וזו תהיה אף דרך קצרה יותר מן הנתיב היבשתי.

ב-1492 נוצר מפגש אינטרסים בין קולומבוס הימאי לבין מלכי ספרד, **איזבלה ופרדיננד**. מלכי ספרד, שסיימו את כיבוש המעוז המוסלמי האחרון בגרנדה וגירשו את היהודים מספרד, ביקשו להקים מעצמה מאוחדת, נוצרית וכלכלית. הם ראו בספרד

מתחרה ראויה למעצמה הפורטוגלית, אשר תישא את בשורת הנצרות והדגל של ישו אל הארצות אשר מעבר לים.

מסעו הראשון של קולומבוס

המסע הראשון

ב-3 באוגוסט 1492 יצא קולומבוס בראש צי שמנה 90 איש על גבי 3 ספינות, שמומנו חלקית על ידי מלכי ספרד לכיוון מערב, אל הבלתי נודע. הספינות היו מדגם קרוולה, עם חרטום יורכיים מוגבהים, ושלושה

תרנים. על גבי התורן המרכזי התנוססו מפרש ראשי ומפרש עליון, ובירכתיים מפרש משולש, שסייע בהתנהלות הספינה מול הרוח. על גבי מפרשי הספינות צוירו צלבים גדולים כביטוי למיסיונריות הנוצרית.

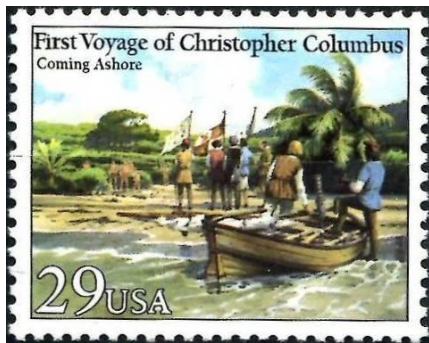

קולומבוס השתמש בספינות מדגם קרוולה

קולמבוס פיקד על ספינת הדגל "סנטה מריה" ועל שתי האחרות "פינטה" ו"ניניה" פיקדו רבי החובלים, האחים לבית פיסון. בגליון הבולים מקפריסין נראים שלושת הקברניטים, שלוש הספינות ומלכי ספרד איזבלה ופרדיננד.

המסע של שלוש הספינות לא היה קל: הים היה סוער וצוות המלחים היה על סף מרד. המסע נמשך למעלה מחודשיים, זמן ארוך בהרבה מהמקובל באותם ימים. ב-7 באוקטובר הבחינו אנשי הצוות בציפורים עפות מערבה, ומכאן הסיקו כי היבשה נמצאת בכיוון זה. חמישה ימים מאוחר יותר, ב-12 באוקטובר נשמעה לפתע צעקה מראש התורן של פינטה "אדמה, אדמה!" הצי של קולומבוס הגיע לאי קטן, אותו הוא כינה סאן סלבדור. אי זה הינו חלק מאיי בהאמה, אך קולומבוס היה משוכנע כי הגיע להודו. לפיכך הוא גם כינה את תושבי האיים בהם פגש "אינדיאנים".

המפגש הראשון עם האינדיאנים

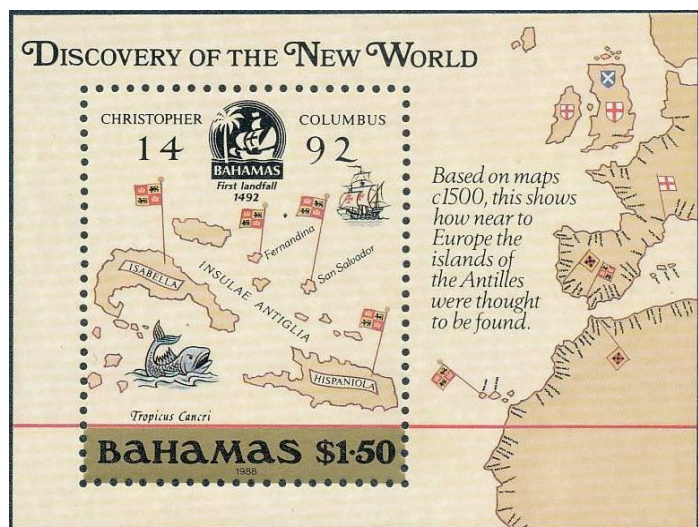
"אדמה, אדמה"

הציפורים הצביעו על הדרך

לאחר חקירת האי סאן סלבדור הפליג קולומבוס לכיוון קובה ועבר על פני שני איים "האי הארוך" וה-"אי העקום". הוא קרא להם על שם פטרוניו "איזבלה" ו"פרדיננד". היום שוכנות בו הרפובליקה הדומיניקנית והאיטי. ארבעת אתרי הנחיתה של קולומבוס ושמות האיים מופעים על גבי הגליונית מאיי בהאמה על בסיס מפה מן המאה ה-15.

ב-15 במרץ 1493, לאחר 224 ימים בלב ים, תם מסעו הראשון של קולומבוס – ללא ספק המסע הימי המפורסם ביותר בהיסטוריה. הוא שב לספרד עם שתי ספינות בלבד, לאחר שספינת הדגל שלו, הסנטה מריה, עלתה על שרטון וטבעה מול חופי האי היספניולה. עם שובו דיווח קולומבוס על תגליותיו ולעדות הציג תוכים ופירות אותם נטל מהאיים, וכן כמה ילידים אותם חטף.

המסעות הבאים

בעשר השנים הבאות ערך קולומבוס עוד שלושה מסעות לאיים הקריביים כיום איי הודו המערבית. בספטמבר 1493 – חצי שנה לאחר שובו לספרד - הפליג קולומבוס פעם

המסע השלישי של קולומבוס:
מקום שפך האורינוקו לים

שניה לעולם החדש אותו גילה בראש צי ענק שמנה 17 ספינות ו-1200 איש. מגודלו של הצי ומהמהירות בה שב להפליג מערבה מלמדות שקולומבוס הצליח לשכנע את שליטי ספרד שאכן הוא הגיע להודו. בין המפליגים עם קולומבוס במסעו השני נכללו גם אזרחים, שנשלחו לישוב את העולם החדש בהיספניולה. במסעו זה גילה את האיים ג'מייקה ופורטו ריקו.

ב-20 במאי 1498 יצא קולומבוס בראש שש ספינות למסעו השלישי. הפעם הוא הגיע לחופי אמריקה הדרומית, גילה את טרינידד ואיתר את שפך נהר האורינוקו, הנהר השלישי בגודלו בעולם. במסגרת מסע זה שב קולומבוס וביקר את המושבה אותם הקים באי היספניולה, אותה עזב חמש שנים קודם

לכן. שנות הניתוק מאירופה הביאו את בני המושבה להתלונן על קולומבוס בפני מלכי ספרד, ולהאשים אותו בניהול כושל. קולומבוס הוחזר כבול באזיקים לספרד, ורק שם נענתה פנייתו למלך והוא שוחרר ממאסרו.

מסעו הרביעי והאחרון של קולומבוס לעולם החדש החל ב-11 במאי 1502. הפעם הוא יצא לדרך עם ארבע ספינות, והגיע לראשונה למדינות מרכז אמריקה. תחילה הוא נחת בהונדורס, אחר כך המשיך צפונה והגיע לקוסטה-ריקה ולפנמה. לאחר שאיבד שלוש מספינותיו בהתקפת מקומיים הוא הפליג להיספניולה, ג'מייקה ולבסוף חזר לספרד ב-7 בנובמבר 1504. בשלב זה איבד הכתר הספרדי את אמונו בקולומבוס: התמורה הכלכלית ממסעותיו לא הצדיקה

ארבעת מסעותיו של קולומבוס

את ההשקעה, והוא לא הצליח לשכנע את שולחיו כי אכן הגיע להודו בהפלגה מערבה. הספן האיטלקי – ספרדי מת שנה וחצי מאוחר יותר, ב-20 במאי 1506, והוא בן 55. עד יומו האחרון היה קולומבוס משוכנע כי הוא הצליח למצוא את הדרך להודו.

מי עוד גילה את אמריקה?

בשנת 1499 הפליג מגלה ארצות איטלקי בשם **אמריגו וספוצ'י** בשליחות **מנואל ה-1**, מלך פורטוגל, וחקר את החופים המזרחיים של דרום אמריקה. וספוצ'י הגיע לחופי ונצואלה ולשפך נהר האמזונס בברזיל. הוא הגיע למסקנה שלפניו יבשת חדשה, וכי אין זו אסיה כפי שטען קולומבוס.

אמריגו וספוצ'י

הגיאוגרף הגרמני **מרטין ולדזמילר**, שהעריך את וספוצ'י, תמך בגירסתו ופרסם בשנת 1507 ספר בשם "מבוא לקוסמוגרפיה". בספר זה הוא הציע לכנות את היבשת החדשה בשם אמריקה, כאות הערכה לוספוצ'י. הצעה זו "תפסה" עד מהרה.

שלוש עשרה שנה לאחר מותו של קולומבוס, בשנת 1519, שורטטה באיטליה מפת העולם החדש על סמך המידע שהצטבר עד אז. מפה זו שימשה כבסיס לגיליונית של גויאנה, בה נראים דיוקן משוער של קולומבוס, מפת העולם החדש, ושמונת החופים בהם הוא נחת בארבעת מסעותיו.

עד מסעותיו של קולומבוס היו שני חלקיו של כדור הארץ נפרדים, כאשר הצד המזרחי של אירו-אסיה אינו יודע על קיומו של הצד המערבי ולהפך. נסיונו של קולומבוס להגיע להודו בשיט מערבה פרץ את הדרך לתגליות חדשות, אשר הובילו להשתלטות בני אירופה על העולם החדש. הוא לא היה האדם הראשון שהגיע לאמריקה, אך התעוזה אותה הפגין בהפלגותיו הניבה את הגילוי המתועד והמוכח הראשון לקיומה של יבשת אמריקה. למרות שהוא עצמו מעולם לא הפנים את המשמעות האמיתית של תגליותיו כריסטופר קולומבוס ראוי להחשב כאיש שגילה את אמריקה.

שבתאי פולג אוסף בולים בנושאים קולומבוס, כדור הארץ ומפות. כתובתו
למשלוח תגובות: sp11447@walla.com